

Postoperative infeksjoner og andre forhold hos eldre

Ken A. Klaussen

Avd. for geriatri

9. Mai 2019

Eldre, hva er det?

- >70 – 75? Pensjonister?
- Større forskjell på oss jo eldre vi blir
 - En 80 åring kan være biologisk yngre enn en 65 åring
 - Ser eldre ut
- Ulike populasjoner:
 - -falt på gulvet hjemme
 - -falt på skitur /under lek med barnebarna
- Sårbare eldre...

Sårbar eller «Frail»

- Redusert reservekapasitet i organer
- Funksjonssvikt, begynnende
- ↓ Muskelstyrke, gripestyrke
- ↓ Aktivitetsnivå, overskudd
- Redusert gangfunksjon, fall
- Undervekt/vekttap
- Kognitiv svikt
- Multimorbid
- Polyfarmasi

Hva er annerledes med de eldre

- Presentasjon
- Utgangspunkt
- Prognose

Infeksjoner hos eldre

- Mye det samme som hos yngre
 - Sårinfeksjon, dyp sårinfeksjon
 - Urinveisinfeksjon
 - Luftveier, pneumoni
- Men: Ofte vanskeligere å fange opp pga atypisk presentasjon
- Eldre med brudd er ofte «skrøpelige» /sårbare (frail på eng.)
 - Disponerte for komplikasjoner
 - Iblant er infeksjon årsaken til at de falt og fallet var første tegn
- Konsekvensen kan være større

Atypisk sykdomspresentasjon hos eldre

- Funksjonssvikt
 - Fall, redusert gangfunksjon
 - Kan selvfølgelig skyldes selve inngrepet
 - Inkontinens
 - Manglende nærings/væskeinntak
- Delirium
 - Hyperaktivt, **hypoaktivt**, blandet
- Feber og fokale symptomer kan mangle
 - Eller komme vesentlig senere

Hos nyopererte

- Ekstra vanskelig å fange opp
 - De har allerede blitt utsatt for 1-2 traumer
 - De har allerede grunn til funksjonssvikt
 - De har allerede akutfase
- Uventet forløp, erfaringsbasert
- Fokale funn/tegn
- Leukocytter bedre,
 - procalcitonin?

Eldre opererte med infeksjon

- Dårlig kombinasjon
- Ytterligere traume som kan endre hele forløpet
- «Steinrøysa»

- Ekstra viktig å fange det opp tidlig og korrigere kursen
- Rette på det som rettes kan

- Frail – Fragile – «handle with care»

Forebygging

- God smertelindring
- Mobilisering
 - Pasienter med kognitiv svikt har mindre initiativ
- Seponere urinkateter
- Bevare barrierer /plaster
- Ernæring
- Hydrering
- God diabetesbehandling
- God behandling av andre/ kroniske lidelser

- Årvåkenhet på endring form/ nye symptomer